

ŻYCIĘ
I PRACĘ

PODSTAWOWE
INFORMACJE

ZAWARTOŚĆ:

WSTĘP.....	3
POBYT NA TERENIE CZECH	4
ZATRUDNIANIE CUDZOZIEMCÓW	9
ŻYCIE CODZIENNE I CENY	10
DZIESIĘĆ PRZYKAZAŃ PRACODAWCY	13
PRACOWNIK I OCHRONA ZDROWIA W PRACY	15
KONTAKTY	16

WSTĘP

W niniejszej broszurce pragniemy przekazać Państwu kilka podstawowych informacji o tym, jak odnaleźć się na rynku pracy w Republice Czeskiej.

Na kolejnych stronach znajdują się praktyczne rady właśnie dla Was, przyszłych pracowników. Doświadczenia niektórych cudzoziemców przyjeżdżających do Republiki Czeskiej w poszukiwaniu pracy pokazują, że konieczne jest zwrócenie ich uwagi również na pewne negatywne praktyki. Nie ma sensu pracować na czarno, bez ubezpieczenia, narażając na ryzyko swoją przyszłość, a nawet - życie.

Z pewnością oczekują Państwo ludzkiego podejścia od swojego pracodawcy, jednak również od Was na rynku pracy oczekuje się spełniania i przestrzegania pewnych obowiązków przewidzianych prawem oraz odpowiednich zachowań społecznych. Przedstawiamy je w niniejszej broszurce, wierząc, że ich przestrzeganie pomoże Wam uniknąć ewentualnych problemów i nieporozumień w przyszłości.

Życzymy Państwu wielu sukcesów zawodowych i osobistych w związku z rozpoczęciem nowej pracy w nowych warunkach.

POBYT NA TERENIE CZECH

Pobyt cudzoziemców na terenie Czech został uregulowany w ustawie nr 326/1999 DZ.U., o pobycie cudzoziemców na terenie Republiki Czeskiej. Ustawa ta dzieli cudzoziemców na obywateli UE i członków ich rodzin (podobny tryb stosuje się do obywateli Europejskiego Obszaru Gospodarczego i członków ich rodzin – to jest wobec obywateli Norwegii, Islandii, Lichtensteinu, a także wobec obywateli Szwajcarii i członków ich rodzin) oraz na cudzoziemców z państw trzecich. Ponadto warunki pobytu cudzoziemców na terenie Czech regulują przepisy prawa UE / WE.

Czeskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych odpowiada za politykę długoterminowych pobytów i długoterminowych wiz. Od maja 2011 roku w Czechach wydawane są karty pobytu zawierające tzw. dane biometryczne (zdjęcie twarzy i odciski palców wykonane przy użyciu specjalistycznego sprzętu technicznego), co pociągnęło za sobą szereg zmian dla obywateli państw trzecich przebywających na terenie Czech – zmiany nie dotyczą obywateli UE ani członków ich rodzin. Nie odnosi się to również do obywateli państw trzecich przebywających w Czechach na podstawie długoterminowej wizy i nie występujących o wydanie zezwolenia na długoterminowy lub stały pobyt.

Szczegółowe informacje można znaleźć na właściwych stronach internetowych www.mvcr.cz/cizinci.

Obywatele państw UE, Norwegii, Islandii, Lichtensteinu i Szwajcarii

Obywatele tych państw objęci są prawem swobodnego przepływu osób. Mogą wkraczać i przebywać na terytorium Czech bez żadnych szczególnych ograniczeń, na podstawie

ważnego paszportu lub dowodu osobistego. Konieczne jest tylko zaspokojenie obowiązku meldunkowego.

- Zgłoszenie miejsca pobytu na terenie Czech – pobyt przekraczający 30 dni – zgłosić do biura Policji ds. Cudzoziemców (w terminie 30 dni od dnia wkroczenia na teren kraju).
- Potwierdzenie prawa pobytu tymczasowego – dla planowanego pobytu tymczasowego przekraczającego okres 3 miesięcy (nieobowiązkowe). Wnioski należy składać w biurze regionalnym Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Czeskiej.

OBYWATELE SPOZA UE (PAŃSTWA TRZECIE) – RODZAJE POBYTÓW

Pobyt tymczasowy (do 3 miesięcy)

- bez wizy
- wiza lotniskowa
- wiza tranzytowa
- wiza na maksimum 90 dni (tzw. turystyczna)

Pobyt długoterminowy

- wiza na okres powyżej 90 dni – 1 rok (w celu podjęcia pracy / prowadzenia działalności gospodarczej, może zostać przedłużona – maksymalny okres pobytu to 1 rok)
- zezwolenie na pobyt długoterminowy (w celu podjęcia pracy / prowadzenia działalności gospodarczej, okres ważności 6 miesięcy – 1 rok, dla przedsiębiorców – 2 lata, można przedłużać na okres nie dłuższy niż okres wskazany w pierwszym zezwoleniu na pobyt długoterminowym, cel pobytu jest aktualny)
- nakaz wydalenia (po wygaśnięciu legalnego pobytu obcokrajowca na terenie Czech, należy wyjechać w terminie 60 dni)

Pobyt stały

- stałe pobyty bez warunku wcześniejszego nieprzerwanego pobytu na terenie Czech
- stałe pobyty pod warunkiem wcześniejszego nieprzerwanego pobytu na terenie Czech
- stałe pobyty na terenie Czech po zakończeniu postępowania azylowego

Zielona karta

Zielona karta to zezwolenie na długoterminowy pobyt w celu podjęcia pracy na terenie Republiki Czeskiej w szczególnych przypadkach. Obcokrajowiec posiadający zieloną kartę, wydaną na konkretne miejsce pracy, ma prawo: przebywać na terytorium Republiki Czeskiej i pracować na stanowisku, na które została wystawiona jego zielona karta. Miejsca przeznaczone dla posiadaczy zielonych kart można znaleźć w rejestrze miejsc na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Socjalnej Republiki Czeskiej (www.mpsv.cz). Zielona karta jest przeznaczona dla cudzoziemców, obywateli wskazanych państw, nie należących do Unii Europejskiej.

- typ A – dla wykwalifikowanych pracowników z wyższym wykształceniem
- typ B – dla pracowników na stanowiska z minimalnym wymogiem przyuczenia do zawodu
- typ C – dla pozostałych pracowników

Niebieska karta

Niebieska karta to zezwolenie na pobyt długoterminowy na terenie Republiki Czeskiej w celu wykonywania pracy wymagającej wysokich kwalifikacji. Cudzoziemiec posiadający niebieską kartę, może przebywać na terenie

Republiki Czeskiej i pracować na stanowisku, na które została wydana niebieska karta, ewentualnie, na określonych warunkach, zmienić zajmowane stanowisko. Niebieska karta ułatwia dostęp na rynek pracy cudzoziemcom o wyższych kwalifikacjach, szczególnie poszukiwanym w Republice Czeskiej. Niebieska karta jest przeznaczona dla cudzoziemców z państw nie należących do Unii Europejskiej.

OBOWIĄZKI DOTYCZĄCE UZYSKANIA PRAWA POBYTU W CZECHACH DLA CUDZOZIEMCÓW SPOZA UE

Wniosek o potwierdzenie prawa pobytu krótkoterminowego

- paszport
- 2x zdjęcia (jedynie w razie zmiany wyglądu)
- potwierdzenie o posiadaniu miejsca zamieszkania w Czechach
- dokument potwierdzający przebywanie na terenie Czech wspólnie z obywatelem UE
- karta ubezpieczenia zdrowotnego

Wniosek o pobyt długoterminowy

1. w celu prowadzenia działalności gospodarczej:

- paszport
- środki wystarczające do pobytu w Czechach
- 2x zdjęcia
- potwierdzenie o stanie należnych podatków z urzędu skarbowego
- potwierdzenie z rejonowego urzędu ubezpieczeń społecznych

- zezwolenie lub koncesja na prowadzenie działalności gospodarczej
- dokument potwierdzający miejsce zamieszkania w Czechach (umowa lub potwierdzenie)
- karta turystycznego ubezpieczenia zdrowotnego

2. w celu podjęcia pracy:

- paszport
- decyzja urzędu pracy w sprawie zezwolenia na pracę
- 2x zdjęcia
- dokument potwierdzający miejsce zamieszkania w Czechach (umowa lub potwierdzenie)

Wniosek o pobyt stały

- paszport
- 2x zdjęcia
- dokument potwierdzający spełnienie warunku 5 lat nieprzerwanego pobytu tymczasowego
- dokument potwierdzający miejsce zamieszkania w Czechach (umowa lub potwierdzenie)
- potwierdzenie o egzaminie z języka czeskiego
- wyciąg z rejestru karnego kraju pochodzenia – na żądanie (dla osób powyżej 15 roku życia)

Wniosek o przedłużenie pobytu stałego

- paszport
- 2x zdjęcia (jedynie w razie zmiany wyglądu)

Szczegółowe informacje można uzyskać w biurach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Policji ds. Cudzoziemców Republiki Czeskiej.

ZATRUDNIANIE CUDZOZIEMCÓW

Obywateli państw trzecich można przyjmować do pracy i zatrudniać jedynie jeżeli posiadają ważne pozwolenie na pracę i ważne pozwolenie na pobyt na terenie Republiki Czeskiej, lub jeżeli posiadają zieloną lub niebieską kartę, chyba że ustawa o zatrudnieniu przewiduje inaczej. Ponadto należy mieć podpisaną umowę o pracę, umowę o pracę w niepełnym wymiarze godzin lub umowę-zlecenie, oraz być zarejestrowanym jako płatnik składek ubezpieczenia zdrowotnego i socjalnego. Wniosek o zezwolenie na pracę składa się w Urzędzie Pracy właściwym dla miejsca wykonywania pracy, przed rozpoczęciem działalności zawodowej w Czechach.

Wniosek o pozwolenie na pracę

Należy złożyć:

- wniosek na piśmie o zezwolenie na pracę dla osoby indywidualnej
- ważny paszport lub kserokopię ważnego paszportu
- oświadczenie pracodawcy, że zatrudni danego cudzoziemca
- potwierdzoną notarialnie kopię dokumentu stwierdzającego kwalifikacje zawodowe dla rodzaju prac, które mają Państwo zamiar wykonywać w Czechach (dyplom zawodowy, świadectwo maturalne, dyplom szkoły wyższej)
- książeczkę zdrowia dla osób szukających zatrudnienia w opiece zdrowotnej, przemyśle hotelarskim, spożywczym i innych dziedzinach, w których jest to wymagane
- opłatę administracyjną (zazwyczaj w formie znaczka skarbowego) w wysokości 500 CZK

- pełnomocnictwo na piśmie dla wniosków składanych przez pełnomocnika

ŻYCIE CODZIENNE I CENY

Orientacyjne ceny hoteli robotniczych w Pradze i w Brnie (listopad 2011)

Praga 5

od 95 CZK za noc
pokoje dla 1-6 osób; wspólna kuchnia; węzeł sanitarny
wspólny dla 4 pokoi; Internet

Praga 3

od 100 CZK za noc
pobyt przez co najmniej dwie doby

Praga 9

360 CZK za noc
pokój jednoosobowy, w razie dłuższego pobytu zniżka

150 CZK za noc
miejsce w sześcioosobowym pokoju

dla pobytów dłuższych niż jeden miesiąc 120 CZK za noc

220 CZK za noc
jedno miejsce w dwuosobowym pokoju

Brno

350 CZK za noc
miejsce w dwuosobowym pokoju, w razie pobytu powyżej
30 dni - 96 CZK

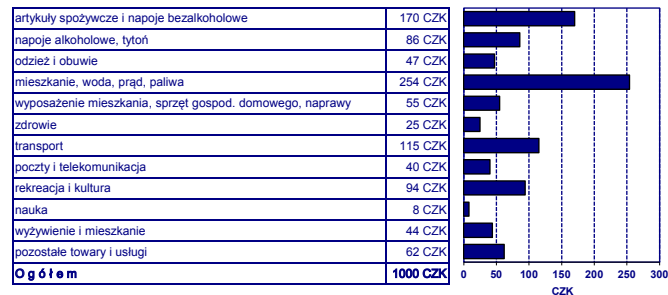
*Uwaga: ceny podano bez 10% stawki VAT; w 2012 roku
zostanie podniesiony VAT*

Ceny podstawowych produktów spożywczych (średnie ceny w 2011 roku)

23 CZK/1 kg chleba	warzywa 1 kg:
141 CZK/1 kg masła	13 CZK marchew
122 CZK/1 kg sera edamskiego	47 CZK papryka
178 CZK/1 kg wołowiny z udźca	13 CZK cebula
17 CZK/11 mleka	23 CZK pomidory
24 CZK/1 kg cukru	10 CZK ziemniaki
99 CZK/1 kg schabu wieprzowego	
156 CZK/1 kg szynki wieprzowej	

Koszyk konsumenta:

przykładowy poziom konsumpcji średniego gospodarstwa domowego w Czechach (dane na rok 2011)

Transport

W większych czeskich miastach można korzystać z komunikacji miejskiej, która obejmuje:

- tramwaje - autobusy - trolejbusy - metro

Aby korzystać z komunikacji miejskiej konieczna jest opłata za podróż - bilet, który można zakupić w automacie, punktach sprzedaży biletów komunikacji miejskiej, u wybranych sprzedawców (w kiosku), u kierowcy komunikacji miejskiej (wyższa cena biletu)

CENY BILETÓW

rodzaj biletu	cena
---------------	------

Praga

czasowy na 30 minut z możliwością przesiadek	24 CZK
--	--------

czasowy na 90 minut z możliwością przesiadek	32 CZK
--	--------

dobowy	110 CZK
--------	---------

miesięczny	550 CZK
------------	---------

Brno

15 minut 2 strefy	18 CZK
-------------------	--------

miesięczny 2 strefy	530 CZK
---------------------	---------

Ostrawa

60 minut	22 CZK
----------	--------

30-dniowy	od 300 CZK w zależności od strefy
-----------	-----------------------------------

Pilzno

60 minut	20 CZK
----------	--------

30-dniowy	440 CZK
-----------	---------

Pociąg:

Praga – Brno	(257 km, 320 CZK)
--------------	-------------------

Praga – Pilzno	(114 km, 150 CZK)
----------------	-------------------

Autobus:

Praga – Brno	(210 km, 200 CZK)
--------------	-------------------

Praga – Pilzno	(80 km, 100 CZK)
----------------	------------------

Podłączenie do Internetu

- można korzystać z usług kawiarni internetowych (ceny 45-80 CZK za godzinę korzystania z Internetu)
- większość bibliotek miejskich oferuje publiczny dostęp do Internetu (dla niezapisanych czytelników 30 minut bezpłatnie)

Obywatel UE: przedłożyć dowód tożsamości i udowodnić zamieszkanie na terenie Republik Czeskiej lub UE. Wypełnić i podpisać zgłoszenie do biblioteki, zapłacić wpisowe 80 CZK.

Obywatel kraju spoza UE: może zapisać się do biblioteki wyłącznie po złożeniu kaucji lub za poręczeniem osoby trzeciej. Należy przedłożyć dokument tożsamości i wpłacić kaucję w wysokości 1 000 CZK lub przedłożyć dokument tożsamości i poprosić o obecność poręczyciela, który spełnia warunki zapisu czytelnika do biblioteki. Wypełnić i podpisać zgłoszenie do biblioteki, zapłacić wpisowe 80 CZK (w razie rejestracji z kaucją, dodatkowo 1000 CZK).

DZIESIĘĆ PRZYKAZAŃ PRACODAWCY

Podstawowe obowiązki pracodawcy związane z podjęciem zatrudnienia przez pracownika

- W dniu podjęcia zatrudnienia przez pracownika przeprowadzić wstępne szkolenie, tzn. zapoznać go z przepisami prawa i innymi przepisami dotyczącymi zapewniania bezpieczeństwa i higieny pracy, których pracownik musi przestrzegać podczas pracy.
- Skontrolować ważność dokumentów potwierdzających kwalifikacje zawodowe, niezbędne do wykonywania pracy przez pracownika, które uzyskał przed podjęciem zatrudnienia w organizacji.

- Skontrolować fizyczną zdolność do wykonywania pracy na podstawie wyników badania lekarza medycyny pracy, wykonanego w ośrodku opieki medycznej oferującej profilaktyczne badania medycyny pracy.
- Określić okres przyuczenia do nowego miejsca pracy i osobę odpowiedzialną za pracownika i szkolącą go w trakcie przyuczenia.
- Dokumentować przeprowadzone szkolenia, udzielone informacje i polecenia.
- Zapoznać pracownika z lokalnymi warunkami w miejscu pracy. Szkolenie przeprowadzane jest przed przydziałem obowiązków, które na mocy umowy o pracę pracownik będzie wypełniać. W ramach wspomnianego szkolenia, należy podać informacje o ewentualnych zagrożeniach dla zdrowia i życia, na które narażony jest pracownik w trakcie pracy i odpowiednie procedury określone przez pracodawcę w celu likwidacji lub obniżenia tych zagrożeń.
- Wyposażyć pracowników w sprzęt ochrony osobistej, który ma chronić pracownika jeżeli nie da się wyeliminować ryzyka lub w sposób wystarczający obniżyć go przy użyciu środków technicznych lub innych. Pracownik musi zostać zapoznany z instrukcją jego użytkowania.
- Zapoznać pracownika z procesami technologicznymi i służbowymi, których musi przestrzegać w trakcie pracy.
- Zapoznać pracownika z instrukcjami bezpiecznej obsługi maszyn i sprzętu, których będzie używać w trakcie pracy.
- Sprawdzić znajomość przez pracownika przepisów dotyczących bezpieczeństwa pracy i sprzętu technicznego, z którym został on zapoznany.

Szkolenie i informacje należy przekazywać w języku, który pracownik rozumie.

PRACOWNIK I OCHRONA ZDROWIA W PRACY

Poślizgnięcia, potknięcia i upadki to najczęstsza przyczyna wypadków we wszystkich gałęziach, od przemysłu ciężkiego po prace administracyjne. Inne zagrożenia, na które narażeni są pracownicy to:

- zbyt mało informacji, poleceń, szkoleń, kontroli i wiedzy,
- spadające przedmioty,
- oparzenia termiczne i chemiczne,
- pożary i wybuchy,
- substancje niebezpieczne,
- uduszenie,
- stres.

Odpowiednie pouczenie pracownika o prawach i obowiązkach stanowi skuteczną prewencję pozwalającą zapobiegać lub chociaż obniżyć prawdopodobieństwo wypadków w miejscu pracy i ryzyko uszczerbku na zdrowiu.

KONTAKTY

Úřad Práce

Úřad práce, generální ředitelství

Karlovo náměstí 1359/1, 128 00 Praha 28

<http://portal.mpsv.cz/upcr>

tel.: (+420) 950 191 111

Ministerstvo Sprav Wewnętrznych Republiki Czeskiej

Ministerstvo vnitra

Nad Štolou 3, poštovní schránka 21, 170 34 Praha 7

<http://www.mvcr.cz/cizinci>

Vstup, pobyt atd. cizinců na území ČR

e-mail: pobyty@mvcr.cz

tel.: (+420) 974 832 421, (+420) 974 832 418

Úřad policji ds. obcokrajowców Cizinecká policie

Olšanská 2, 130 51 Praha 3

<http://www.policie.cz/clanek/informace-pro-pobyt-cizincu.aspx>

Oddělení pobytových agend

e-mail: ocppraha@mvcr.cz

tel.: (+420) 974 820 317

Ministerstwo Pracy i Polityki Socjalnej Republiki Czeskiej

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR

Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

<http://portal.mpsv.cz> , <http://www.cizinci.cz>

e-mail: kontakti.centrum@mpsv.cz

tel.: (+420) 221 921 111

Urząd Gminy

Obecní úřad

<http://www.statnisprava.cz>

<http://portal.gov.cz>

Organizacje pożytku publicznego

Neziskové organizace

<http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=183>

Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji Praga (IOM)

Mezinárodní organizace pro migraci (IOM)

Čechova 23, 170 00 Praha 7

<http://www.iom.cz>, <http://www.iom.int>

tel.: (+420) 233 370 160 / (+420) 731 657 400

e-mail: prague@iom.int

**Centrum Wielokulturowe Praga
Multikulturní centrum Praha**

Vodičkova 36 (Palác Lucerna), 116 02 Praha 1
<http://www.mkc.cz>
e-mail: infocentrum@mkc.cz
tel.: (+420) 296 325 345

**Poradnia ds. integracji
Poradna pro integraci**

Senovážná 2, 110 00 Praha 1
<http://p-p-i.cz>
e-mail: paha@p-p-i.cz
tel.: (+420) 224 216 758, (+420) 224 233 034,
(+420) 603 281 269

**Poradnia ds. obywatelstwa, praw człowieka
i obywatela
Poradna pro občanství, občanská a lidská práva**

Ječná 7, 120 00 Praha 2
e-mail: poradna@poradna-prava.cz
<http://www.poradna-prava.cz/>
tel.: (+420) 270 003 280

**Caritas Republika Czeska
Charita České republiky**

Vladislavova 12, 110 00 Praha 1
<http://www.charita.cz>
tel.: (+420) 296 243 330

**Centrum na rzecz integracji obcokrajowców
Centrum pro integraci cizinců**

Kubelíkova 55, 130 00 Praha 3 – Žižkov
<http://www.cicpraha.org>
e-mail: info@cicpraha.org
tel.: (+420) 222 360 452

**Centra na rzecz wspierania integracji
obcokrajowców
Centra na podporu integrace cizinců**

Lhotecká 7, 143 01 Praha 12
<http://www.integracnicentra.cz>
e-mail: jvesecky@suz.cz

**Czeski dla obcokrajowców
Čeština pro cizince**

www.cestina-pro-cizince.cz
www.check-your-czech.com

Ważne numery telefonów:

Straż pożarna	150
Pogotowie ratunkowe	155
Policja Republiki Czeskiej	158
Straż miejska	156
Zintegrowany system ratunkowy	112
Biuro numerów czeskich	1180
Biuro numerów zagranicznych	1181